

Interview met Teunie Bastiaan

Tekst Feikje Breimer, foto's Abe Maaijen



Bijen cremeren voor een goed gesprek

"Er ging een wereld voor mij open! Dat er zoveel soorten stuifmeelkorrels zijn, iedere bloem heeft haar eigen vorm, kleur en zelfs smaak." Teunie Bastiaan herinnert zich haar eerst les bijhouden als de dag van gisteren. Ze begeleidde zes jaar geleden een leerling met autisme bij zijn cursus bijhouden, maar deed onverwacht een bak aan inspiratie op.

Verloren volken

Beeldend kunstenaar Teunie verft, blaast, draait en cremeert bijen en stuifmeel in haar werk. Voor het cremeren gebruikte ze overigens bijen die al dood waren. Het resultaat zet mensen aan het denken en dat is precies de reden dat de imker uit Wezep dode bijen verwerkte in schalen en borden van keramiek. Voor de jaarlijkse expositie van het Kunstgilde Oldebroek mocht zij zich in 2023 laten inspireren op Landgoed Oldhorst. "Daar trof ik vroeg in het voorjaar tientallen korven aan van de lokale korfimker. Hij bleek net als ik in de winter meerdere volken verloren te hebben," vertelt Teunie, "Hier ga ik iets mee doen, besloot ik ter plekke, en ik nam tientallen dode bijen mee naar huis." In de vitrinekast in haar huiskamer (met vakken in de vorm van bijenraat) staan verschillende schalen met aan de binnenkant de patronen van bijenlijfjes, vleugels en pootjes. Teunie bakte de bijen mee in de keramiek op de gebruikelijk hoge temperatuur. "Zo cremeer je als het ware de bijen," legt ze uit, "de holtes smeerde ik in met ijzeroxide voordat ik de schalen glazuurde, op die manier zijn de bijen weer zichtbaar. De schalen heb ik tijdens de expositie op Oldhorst in omgekeerde korven geplaatst. Het leverde veel boeiende gesprekken op over bijensterfte met bezoekers. Veel mensen hebben geen idee wat bijvoorbeeld varroamijten zijn, of wat het probleem is van geel gespoten velden waardoor bijen geen voedsel kunnen vinden."

Brood op de plank

Teunie is haar hele werkzame leven zowel docent als kunstenaar geweest. "Ik ben inmiddels zestig jaar en ben dus van de generatie die meekreeg dat er wel brood op de plank moest komen. Dus werd ik leraar en bleef mij verdiepen in kunst en combineerde dit weer met mijn werkzaamheden als docent Beeldende Vorming in het bijzonder onderwijs. Bijen en het werk van imkers heeft mij altijd geïnteresseerd, ik herinner mij uit het begin van mijn werkzaamheden nog een les over imkers waarvoor ik imkermateriaal leende van een imker uit de buurt. Toen een van mijn leerlingen, de zeventienjarige Jobbe met autisme, zes jaar geleden een vrijwilliger zocht om hem te begeleiden bij zijn cursus was ik direct enthousiast."

Onder de indruk van de eerste cursusdag over bloemen en stuifmeel kocht Teunie het boek 'Pollen' van de auteurs Rob Kessler en Madeline Harley. Hierin staan detailfoto's van sterk uitvergrootte stuifmeelkorrels. Teunie meldde zich bij een glasblaaier in de buurt en haalde haar over haar te begeleiden bij het maken van stuifmeelkorrels van glas. De kleuren, de gaatjes en uitstulpingen heeft ze kunnen vastleggen in fragiele kleine kunstwerkjes. Daar liet ze het niet bij. Teunie pakt een schilderij in bruintinten en wijst op de zes afgebeelde stuifmeelkorrels. "Dit heb ik geschilderd met stuifmeel en nu ben ik op zoek naar blauw stuifmeel, dan wil



Met ijzeroxide maakt Teunie de verdwenen bijen zichtbaar.

ik dit nog een keer maken in het blauw. Blauw stuifmeel vind ik prachtig!"

Bijentuin

Tijdens de cursus bijhouden viel haar in haar woonplaats Wezep een bijenstand op waar de bijenkasten er verlaten bij stonden. Inmiddels heeft ze toestemming van de eigenaar van de grond om de bijenkasten te gebruiken voor haar eigen volkjes en heeft ze het bijbehorende landje ingericht tot bijentuin. De inspectie van raampjes broed inspireerde haar om een broedcel te maken met zichzelf daarin op de plaats van het eitje. "Dat maak ik voor mijzelf," vertelt ze, "Al mijn kunst maak ik voor mijzelf en wanneer iemand het aanspreekt verkoop ik het. Voor mijzelf in de broedcel heb ik mij als imker laten printen in 3D en dat figuurtje heb ik in een broedcel geplaatst. De broedcel heb ik gemaakt van antieke Duitse sluitramen van hout en glas. Het figuurtje van mijzelf heb ik ook gebruikt om foto's te maken van de stuifmeelkorrels van vilt die ik heb gemaakt. Daar raken mensen van in de war, wanneer ze die foto's zien denken ze dat ik zelf op de foto sta. 'Hoe krijg je zulke grote stuifmeelkorrels van vilt?' vragen ze mij dan. Dat brengt mij dan weer op het idee om daadwerkelijk levensgrote stuifmeelkorrels van vilt te gaan maken."

Heilige Ambrosius

Aan de muur bij de keuken hangt een groot schilderij van bloemen en een enkele bij. Leerling Jobbe maakte een foto van een bij uit zijn eigen volkje en Teunie maakte daarvan dit schilderij. Voorlopig heeft ze nog plannen genoeg, met het servies van de gecremeerde bijen is ze nog volop bezig in haar hoofd. "Kijk", ze wijst op de afdrukken van de bijen in een schaal, "uit zo'n schaal eet je natuurlijk geen yoghurt, dat is nou net de boodschap: 'Geen bijen, geen eten!' Dat is het bijzondere van beeldende kunst, je maakt het onzichtbare zichtbaar en iedereen denkt dat het er altijd is geweest. Mijn volgende plan is het geven van een cursus iconen schilderen op de locatie van de imkervereniging Wezep Hattem Oldebroek waar ik lid van ben. Natuurlijk schilderen we dan de heilige Ambrosius!" Opgeven voor deze cursus kan via de website: teuniebastiaan.nl ●